

Jakubec, Ondřej; Nokkala Miltová, Radka

Ivo Krsek (1922–1993) : objevitel a znalec moravského barokního malířství

In: *Pod ochranou Kleió : historické obory na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity*. Borovský, Tomáš (editor); Němec, Jiří (editor). Vydání první Brno: Masarykova univerzita, 2019, pp. 82-83

ISBN 978-80-210-9258-7; ISBN 978-80-210-9259-4 (online : pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/141059>

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

tematickými okruhy, například přehledem dějin egyptského umění, malířstvím italského quattrocenta či problémy uměleckohistorické estetiky. Kromě toho zpracoval (ještě jednou ovlivněn Richterovým modelem) spolu se svou ženou Jitkou Sedlářovou knižní monografii o městečku Slavonicích (1973).

Z brněnských historiků umění měl Jaroslav Sedlář nesporné encyklopedické nadání. Měl přitom asi nejbližší k estetice a k teorii umění umění ve starší generaci působícího historika umění Richarda Hamanna. Současně však byl hodně inspirován estetickými koncepty švýcarského historika a kritika moderní architektury Sigfrieda Giediona. Díky tomu se mohl obdobně zabývat moderním uměním jako specifickým projevem dobového estetického myšlení a vizuálního vnímání formy a obsahu výtvarných děl.

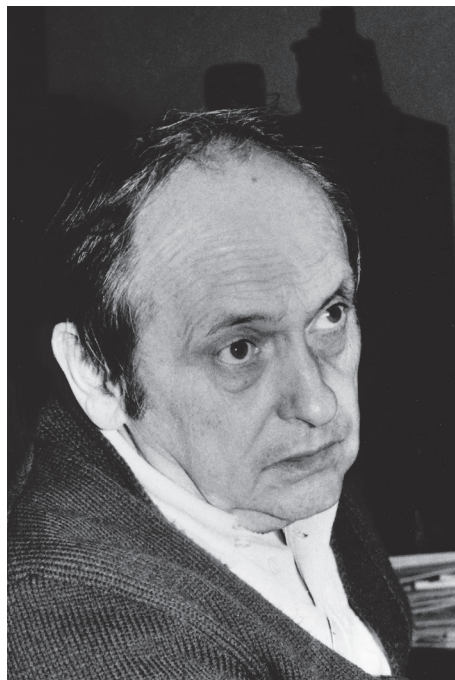
Ivo Krsek (1922–1993)

Objevitel a znalec moravského barokního malířství

Hodonínský rodák Ivo Krsek vystudoval klasickou archeologii a dějiny umění v Brně pod vedením profesorů Alberta Kutala, Václava Richtera a Antonína Friedla v letech 1945–1949. Svou disertační práci zasvětil moravskému dílu barokního malíře Josefa Sterna a po její obhajobě se stal v roce 1949 odborným asistentem na katedře dějin umění Univerzity Palackého v Olomouci. Na brněnskou katedru přešel v roce 1956 a zde se roku 1963 habilitoval prací *Soubor studií o pozdně barokním koloritu*. V první polovině sedmdesátých let zastával post proděkana filozofické fakulty a v letech 1974–1986 zasedl v čele oddělení dějin výtvarného umění katedry věd o umění tamtéž. Na profesorské pozici působil v Brně od roku 1990.

Odbornou profilaci Ivo Krseka nasměrovalo již téma disertační práce. Další malířskou osobností v řadě, které se Krsek intenzivně věnoval, se stal prostějovský malíř František Antonín Šebesta-Sebastini. K jeho dílu prvně publikoval několik studií a veškeré poznatky pak shrnul v práci *František Antonín Šebesta-Sebastini. Jeho dílo na našem území* (1956). Logickým vyústěním tohoto letitého výzkumu bylo postupné vypořádávání se s tvorbou vůdčí osobnosti středoevropské malby druhé poloviny 18. století, vídeňského malíře Franze Antona Maulbertsche. Ivo Krsek mu zasvětil početnou řadu studií, jejichž výsledky shrnul v monografickém představení malířova díla (*František Antonín Maulbertsch 1724–1796*, 1974). Nespočet materiálově bohatých studií, ve kterých pojednal malířství 17. a zejména 18. století na Moravě, vedly na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let k sepsání rozsáhlých syntetických studií, publikovaných ve sborníku prací brněnské univerzity (*Malířství 1. poloviny 18. století na Moravě a Malířství 2. poloviny 18. století na Moravě*). Souborný pohled na moravskou barokní malbu pak podal v příslušných kapitolách *Dějin českého výtvarného umění* a poslední velkou syntézu, vydanou až posmrtně, představují oddíly o malbě v knize *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku* (1996). Jeho práce na poli výzkumu moravské barokní malby jsou cenné především pro množství autorových připsání a datací, kterými rozšířil znalosti dosud anonymních prací.

Plně v tradici svých předchůdců brněnské školy dějin umění Václava Richtera, Alberta Kutala a Antonína Friedla kombinoval Krsek interpretaci starého umění s komentováním děl moderního umění. Kolorit a dynamika pozdně barokní malby mu byla nápomocna v uchopení díla

francouzského impresionisty Clauda Moneta, jehož tvorbě věnoval monografickou práci v roce 1965. Byly to ostatně především senzuační aspekty uměleckých děl, které přitahovaly jeho pozornost. Tento niterný vztah k umění a bytostně senzualistický přístup jej provázel již od mladých let, kdy se sám učil kresbě a malbě (soukromě u Eduarda Miléna, Františka Hlavici a dále u Stanislava Lolka a Jaroslava Krále ve večerních kurzech při Škole výtvarných umění v Brně). V průběhu života tyto vazby prohluboval nejen vlastní sběratelskou činností, ale také blízkým přátelstvím s brněnským malířem Jánusem Kubíčkem, jehož ateliér disponoval rozsáhlou knihovnou a nevšední kolekcí děl české avantgardy. Vazby na soudobé umělecké kruhy se promítly také do Krskových aktivit v rámci jihomoravské pobočky Svazu československých výtvarných umělců. Stal se autorem řady textů pro katalogy členských výstav. V této schopnosti propojit zájem o studium staršího umění s reflexí soudobých uměleckých projevů se přitom charakteristicky odráží tradice představitelů brněnského semináře.

Jiří Kroupa (1951)

„Sociolog vidění“ na cestě k historickému objasňování smyslu uměleckého díla

Brněnský rodák a královopolský místní patriot vystupoval v letech 1971–1975 na brněnské filozofické fakultě dějiny umění a historii a souběžně se přitom věnoval studiu klasické archeologie (jeden rok) a zejména sociologie (tři roky). Tyto specializace přitom zásadně formovaly jeho badatelskou perspektivu, pro kterou je obecně příznačné, že na umělecké dílo nahlíží jako na konkrétní projev osobité sociální situace v historickém kontextu. Dějiny umění studoval především u Zdeňka Kudělky, jehož prostřednictvím se seznámil s myšlením Václava Richtera.

Při studiu historie jej nejvíce ovlivnil Josef Válka, který mu zprostředkoval myšlenkový svět školy *Annales* a nového francouzského dějepisectví. Zatímco dějiny umění ukončil v roce 1975 diplomovou prací *Architektonické dílo Františka Antonína Grimma*, studia historie uzavřel ve stejném roce prací příznačně nazvanou *Rokoko – klasicismus jako výraz senzibility aristokracie v polovině 18. století na Moravě*, do které se promítla jeho inspirace francouzským novým dějepisectvím akcentujícím hledisko sociálně-kulturních dějin a kategorií mentalit. Tento přístup pokračoval v jeho rigorózní práci *Studie o feudálním pozemkovém vlastnictví v období krize nevolnického systému: Moravští Dietrichštejnovi a jejich panství v tereziánské době* (1976) se zaměřením na hospodářskou politiku šlechtického rodu.

O několik let později pokračoval ve studiu kultury a společnosti 18. století v kandidátské disertační práci *Sociální a kulturní kořeny osvícenství na Moravě. Pozdní osvícenství a moravská společnost 1770–1805*, kterou napsal v externí aspirantuře na Univerzitě Karlově (1983). V Praze ovšem tehdy hodně získal díky kontaktům s Josefem Polišenským a Josefem Petráňem. Disertace nato vyšla knižně v přepracované podobě pod názvem *Alchymie štěstí. Pozdní osvícenství a moravská společnost 1770–1810* (1986, 2. upravené vydání 2006) a představovala ojedinělé vybočení z tehdejší historiografie. Iniciační vliv Josefa Války se zde práci projevil propojením umělecko-historického a společenskohistorického hlediska, v němž byla klíčovým tématem kultura jako rámec pro situování vzniku uměleckých forem a způsobu myšlení a chování jedinců i určité společnosti.

